خشم؛ آتش شعله‌وری که می‌سوزاند!

خشم و غضب، از خطرناک ترین حالات انسان است که اگر جلوی آن رها شود، گاه به شکل یک نوع جنون و دیوانگی و از دست دادن هر نوع کنترل بر اعصاب خودنمایی می کند و بسیاری از تصمیم های خطرناک و جنایاتی که انسان یک عمر باید کفاره و جریمه آن را بپردازد، در چنین حالتی انجام می شود؛ همچون آتشی سوزان است که گاه یک جرقّه آن تدریجاً مبدل به دریایی از آتش می شود و خانه ها و شهرهایی را در کام خود فرو می برد، همچنان که امام علی(ع) درباره قابیل فرمود: «فَدَخَتِ الحَمِیَّةُ فِی قَلبِهِ مِن نَارِ الغَضَبِ؛ فرو ریخت تعصب در دلش از آتش جهنم».

حضرت در نکوهش غضب فرموده است: « از خشم بپرهیز که خشم، وسوسه و تحریکی از طرف شیطان است».

خشم، آتشی کشنده

خشم، قوه ای از قوای درونی انسان است که اگر از حد اعتدال خارج شود، باعث شقاوت و بدبختی انسان برای همیشه می شود؛ هم چون وقتی که سبب می شود دست آدمی به خون کسی آلوده شود و تا ابد برای خود شقاوت را بخرد؛ ماجرایی که در داستان هابیل و قابیل رخ داد: «تعصب باعث ریزش آتش در دلش شد و شیطان باد کبر و غرور در دماغش پیچید و سرانجام پشیمان شد و خداوند گناه قاتلان را تا روز قیامت در گردن او نهاد».

سبب نابودی انسان

غضب، ایمان را نابود می کند؛ همچنان که امام علی (ع) فرموده است: «خشم ایمان را از بین می برد؛ چنان که سرکه عسل را فاسد می کند».

راه تسلط شیطان

شیطان از راه خشم، می تواند به راحتی بر انسان مسلط شود؛ چرا که خشم، عقل و اندیشه را از بین می برد و انسان مرکبی برای شیطان می شود. کسی که تسلیم خشم شود، در واقع تسلیم لشکر شیطان شده است.

امام علی (ع) از همراه شدن با این لشکر هشدار داده و فرموده است: «از خشم بپرهیز که خشم، لشکری بزرگ از لشکریان شیطان است».

عوامل غضب

محبت دنیا

یکی از مهم ترین و برجسته ترین عوامل خشم، محبت و دوستی دنیاست: «این دنیایی که آرزوی آن را می کنید و میل و رغبت به او دارید و مایه خشم و خشنودی شما گشته، نه خانه شماست نه منزلی که برای او آفریده شده باشید، و نه دعوت به سوی او شدید».

جهل و نادانی

امیرالمؤمنین (ع) درباره جهل و نادانی که از دیگر اسباب غضب است، می فرماید: «خاموش کنید آنچه را که پنهان است در دل هایتان از آتش عصبیت و حقد و کینه های جاهلانه که این غیرت بی جا و حمیت در مسلمان، از خطرات شیطان و سرکشی ها و کشش ها و وسوسه های اوست».

تکبر و حسادت

از دیگر اسباب خشم، تکبر و حسادت است. همچنان که امام علی (ع) می فرماید: «و شما همانند قابیل نباشید که بر برادرش تکبر نمود و خدا او را برتری نداد. خویشتن را بزرگ پنداشت و حسادت او را به دشمنی واداشت. تعصب آتش کینه را در دلش شعله ور نمود و شیطان باد کبر و غرور را در دماغش پیچید و سرانجام پشیمان شد و خداوند گناه قاتلان را تا روز قیامت بر گردنش نهاد».

غیرت بی جا و غرور

امام علی(ع) غیرت بی جا و غرور را نیز از دیگر اسباب خشم و غضب می داند و می فرماید: «فرو ریخت حمیت در قلبش از آتش خشم».

راه های کنترل خشم

در میان سخنان گرانبهای امیرالمؤمنین (ع) راه کارهایی نیز برای کنترل خشم و غضب و رهایی از نتیجه شوم آن وجود دارد، که به آن ها اشاره می کنیم.

مطالعه و بررسی اِعمال کنندگان خشم

یکی از مهم ترین راه های کنترل خشم، مطالعه زندگی کسانی است که با به کارگیری خشم خود دچار عواقب شوم آن شدند، اما کسانی که این صفت ناپسند را کنترل کردند و بر آن فائق آمدند، به سعادت ابدی نائل شدند و مشمول رحمت الهی گشتند.

یکی از کسانی که خشم او را از مسیر حق خارج کرد، قابیل است که در خطبه قاصعه به آن اشاره شده است. امام علی(ع) خلیفه دوم را نیز از اهل خشم و غضب معرفی می کند. امام درباره او می فرماید: «سرانجام حکومت را به دست کسی (عمر) سپرد که مجموعه ای از خشونت، سخت گیری و اشتباه و پوزش طلبی بود».

الگوگیری از کسانی که خشم را کنترل کردند

امام علی (ع) در وصف رسول خدا (ص) می فرماید: «رسول خدا برای دنیا غضب نمی کرد. وقتی برای حق غضب می کرد، احدی را نمی شناخت و هیچ چیز در مقابلش نمی ایستاد تا بر او پیروز می شد».

در حقیقت این دنیاست که آدمی را به خشم می کشاند و این نوع خشم (خشم برای دنیا) مذموم است که این مسئله در وجود رسول خدا (ص) وجود نداشت. از دیگر کسانی که خشم خود را کنترل می کردند، خود امیرالمؤمنین (ع) است.

خود حضرت درباره برتری حلم و علمش می فرماید: «یا در این محیط خفقان زا و تاریک صبر پیشه سازم که در این محیط پیران، فرسوده و جوانان، پیر و مردان باایمان را تا قیامت و ملاقات پروردگار اندوهگین نگه می دارد. پس از ارزیابی درست، صبر و بردباری را خردمندانه تر دیدم. پس صبر کردم، در حالی که گویا خار در چشم و استخوان در گلوی من بود».

فائق آمدن بر شیطان با علم

خشم از جوشش خون در قلب در وجود انسان پدید می آید و شیطان از راه همین خون در وجود انسان رخنه می کند و آدمی را به انحراف می کشاند. اما اگر به این مسئله علم پیدا کنیم که غلیان احساسات خطری بزرگ برای ما به دنبال دارد، یقینا با عقل آن را کنترل خواهیم کرد.

امام علی (ع) در این باره فرموده است: «از خشم برحذر باش که او لشکری بزرگ از لشکریان شیطان است».

خشم و دوری از خدا

خشم، انسان را از خدا دور می کند و آنچه انسان را از خدا دور کند، به طور قطع او را به همان اندازه به آتش دوزخ نزدیک خواهد کرد. امام علی (ع) فرموده است: «بپرهیز از خشم که غضب، تحریکی است از جانب شیطان و بدان آنچه که تو را به خداوند نزدیک می کند، به همان اندازه از آتش دور می شوی».

خشم و سرانجام کار

یکی از راه های کنترل خشم، توجه به عاقبت و انجام به کارگیری در امور دنیایی است. امام (ع) در سفارش به فرزندش می فرماید: «خشم خود را فرو خور که من جرعه ای شیرین تر و خوش سرانجام تر و لذت بخش تر از آن ندیدم. با کسی که با تو به خشونت رفتار کند، نرمی پیشه گیر که به زودی در برابر تو نرم خواهد شد. با دشمن خود با فضل و کرم رفتار کن، که در میان یکی از دو پیروزی شیرین ترین را برگزیده ای».

آشنایی با قرآن

متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

تفسیر سوره مطففین

آن وقت، گاهی اثری که انسان از عمل می‌گیرد، زنگ زدگی است؛ یعنی می‌شود یک انسان زنگ زده، یک روح زنگ زده، یک فکر زنگ زده و یک قلب زنگ زده، و این زنگ زدگی را چیزی جز عمل خود او در او ایجاد نکرده؛ یعنی خود او خودش را زنگ زده کرده است.

کلا انهم عن ربهم یومئذ لمحجوبون. وقتی که انسان یک آینه زنگ زده بشود، اولین اثر و نتیجه بدی که از زنگ زدگی آینه وجودش را می‌گیرد چیست؟ قرآن می‌فرماید: این زنگ زدگی، تو را از چیزی محجوب می‌کند، یعنی میان تو و چیزی که عزیزتر از او در عالم نیست حجاب قرار می‌دهد.

از علی(ع) سؤال کردند: «هل رایت ربک؟» (آیا پروردگار خودت را دیده‌ای؟) فرمود: لم اعبد ربا لم اره (خدای ندیده را اصلاً عبادت نکرده‌ام). بعد برای اینکه بفهمند آن دیدن، با چشم سر نیست بلکه با آینه دل است فرمود: لم تره العیون بمشاهده العیان و لکن راته القلوب بحقائق الایمان (این چشم‌ها خدا را نمی‌بیند، خدا جسم نیست، ولی دل با حقایق ایمان خدا را می‌بیند).

می‌فرماید: ای انسانی که قیامت را تکذیب می‌کنی به دلیل اینکه معتد اثیم هستی و قلب را رین و زنگار گرفته، بدان که در قیامت، تو از پروردگارت محجوبی و بین تو و پروردگارت حجاب وجود دارد؛ تو خدای خودت را در اینجا نمی‌بینی و در قیامت هم کور از حقیقت هستی.

در آیه دیگری می‌فرماید: و من کان فی هذه اعمی فهو فی الاخره اعمی و اضل سبیلا. هر که در این دنیا کور باشد در آن دنیا نیز کور است و گمراه‌تر. مقصود، کوری چشم ظاهر نیست چون در جای دیگر می‌فرماید: فانها لا تعمی الابصار و لکن تعمی القلوب التی فی الصدور. چشم‌ها کور نیست، دل‌ها کور است.

رباعی فخرالدین رازی

یک رباعی است از فخرالدین رازی که مرتب آن را می‌خوانم و رباعی خوبی است، می‌گوید:

ترسم بروم عالم جان نادیده
بیرون روم از جهان، جهان نادیده
در عالم جان چون روم از عالم تن
در عالم تن عالم جان نادیده

شعر خیلی خوبی است. می‌گوید من می‌ترسم از این جهان بروم در حالی که عالم جان و عالم روح و عالم حقیقت را ندیده باشم و حقیقت جهان را درک نکرده باشم. بعد می‌گوید از عالم تن (یعنی عالم دنیا) چطور به عالم حقیقت بروم در صورتی که باید در عالم تن عالم جان را می‌دیدم. (وقتی من در اینجا حقیقت را ندیدم و کور بودم، آنجا هم کور خواهم بود.)

ثم انهم لصالوا الجحیم. ثم یقال هذا الذی کنتم به تکذبون. این مطففهای مکذب معتدی اثیم که دلهایشان زنگار گرفته و محجوب از پروردگارشان هستند، به کجا می‌روند؟

می‌فرماید اینها فرو رفته سوخته رسیده در جهنم خواهند بود، و به آنها گفته می‌شود این است آن چیزی که شما تکذیب می‌کردید. تا اینجا این قسمت از آیات تمام شد و بعد از این مسئله «کتاب الابرار» مطرح می‌شود.

آیه دیگری که اشاره به تأثیر عمل دارد

در قرآن آیه دیگری هم هست که تأثیر فوق‌العاده عمل را ذکر می‌کند. می‌فرماید: ثم کان عاقبه الذین اساءوا السوای ان کذبوا بایات الله. پایان کار کسانی که بد کرده‌اند این است که آیات پروردگار را تکذیب می‌کنند؛ یعنی فساد عملی به فساد اعتقادی کشیده می‌شود و منجر به فساد اعتقادی می‌شود.

انسان نباید اشتباه کند و بگوید «من اگر عملم بد است دلم و نیتم و عقیده‌ام خوب است»، قرآن این را قبول ندارد. اینکه با وجود عمل بد، عقیده درست باشد برای مدت کمی درست است ولی پایان عمل بد، عقیده فاسد است.

این آیه را حضرت زینب(س) خطاب به یزید پسر معاویه خوانده است. یزید کارش به جایی کشیده بود که اظهار می‌کرد و داد می‌کشید که این حرف‌ها دروغ است، نه خبری آمده و نه وحیی نازل شده است، می‌گفت:

لعبت هاشم بالملک فلا
خبر جاء و لا وحی نزل
لست من خندف ان لم انتقم
من بنی احمد ما کان فعل

یزید با این شعرها اقرار به کفر کرد. حضرت زینب(س) وقتی جوابش را داد از جمله این آیه را خواند. یعنی تو باید هم این حرف‌ها را بزنی. این زبان، زبان آن همه گناهان و فسق و فجورهایی است که مرتکب شده‌ای. آدمی مثل تو غیر از این، پایان و سرنوشتی ندارد.

***

کلا ان کتاب الابرار لفی علیین. و ما ادریک ما علیون. کتاب مرقوم. یشهده المقربون. ان الابرار لفی نعیم. علی الارائک ینظرون. تعرف فی وجوههم نضره النعیم. یسقون من رحیق محتوم. ختامه مسک و فی ذلک فلیتنافس المتنافسون. و مزاجه من تسنیم. عینا یشرب بها المقربون.

در جلسه پیش راجع به گروهی بحث شد که قرآن از آنها به «فجار» تعبیر کرده بود و بعد در مورد کتاب آنها (مکتوب آنها) مختصری توضیح داده شد و در این جلسه هم توضیحات دیگری عرض می‌کنیم.

طرح: عصرمردم

جدول شماره ۹۴/۷۳۷

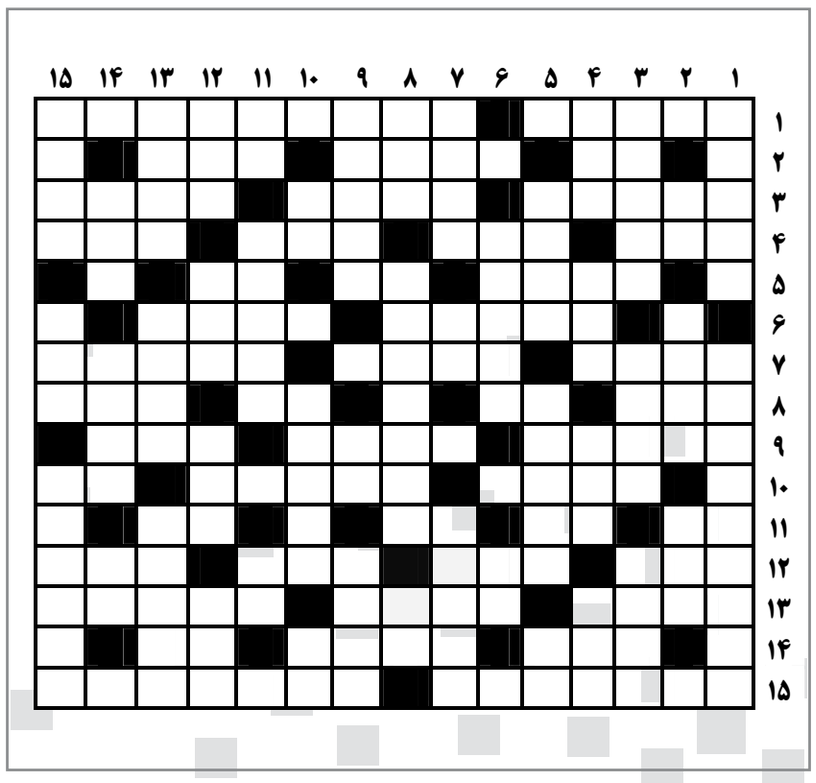

افقی:
۱-کلید- از بنادر جنوبی
۲-رها- تخت- ناقل طاعون
۳-نام دیگری برای کتاب لغت- نوعی تب- زن برده
٤-دوستی- عزم و اراده- همسر حوا- فلز پرمصرف
۵-از پرسش کنندگان در قبر- از حروف اضافه در عربی- زبان موسیقی
٦-بندهای شمشیر- به ایستادگی در برابر دشمن مهاجم اطلاق می‌شود
۷-کنش‌مند- ظل- زشتی
۸-چرک- موضوع- شکوه- از سلاح‌های مخرب
۹-توبه و گریه و زاری- پالایش شده و پاک گردیده- خانه
۱۰-از جزایر جنوبی- اندوهگین- پودر کشنده
۱۱-دهان توهین‌آمیز- من و تو- تلخ- از ضمایر عربی
۱۲-رستگاری- جد- حیوان نجیب- راه‌ها
۱۳-دفاع کننده از موکل- مشاهده کردن- نام پسر ایندیریا گاندی که ترور شد
۱٤-از صفات خداوند- سیاهرگ- درون
۱۵-کسی که با سرعت می‌نویسد- در قدیم به چادر می‌گفتند

عمودی:
۱-دارای نقطه- از فرودگاه‌های بزرگ بین‌المللی
۲-خاندان- صاحب فرهنگنامه‌ای ٦ جلدی- توخالی
۳-لشکر- آرزوها- خیلی
٤-سلام تلفنی- سرمه- آنسوی سقف- طرز سخن گفتن
۵-شریک- مرکز ایران- مادر ورزش‌ها
٦-آیین‌ها- دست
۷-به نفت دریای شمال می‌گویند- ای- نا امید
۸-پهلوان شجاع- از شهدای کربلا- مروارید
۹-نگهبان ورودی ساختمان- دهان- همنشین
۱۰-ضربه با سر به توپ- چراغ دریایی- مدخل ساختمان
۱۱-ناپیدا- نفرت‌انگیز- نیکی
۱۲-دهان پرنده- سقف قوسی شکل- پول فلزی- مرکز یونان
۱۳-بیگانه نیست- گذرکننده- سجده شده
۱٤-ناگهانی- از تشکلات سیاسی در فلسطین اشغالی- بدون
۱۵-وسیله‌ای برقی در آشپزخانه- جمع کتاب- وسیله‌ای برای رنگ‌آمیزی ساختمان

جواب جدول شماره ۹۴/۷۳۶

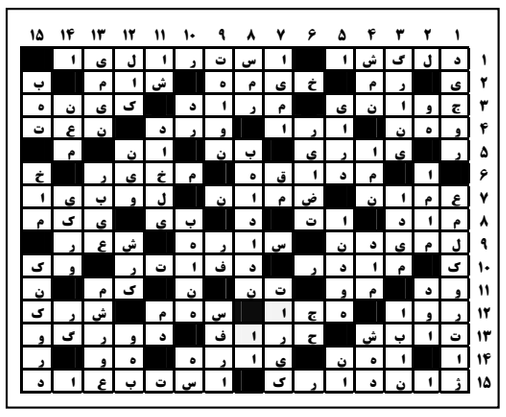

سودوکو

جدول شماره ۹۴/۲۱۱

		2	4	5				6
7				6	3	4		
9			1		2			3
1		4	3	8				5
	6						3	
2				9	5	6		4
8			6		7			2
		1	8	2				9
4				1	9	3		

جواب جدول شماره ۹۴/۲۱۰

8	7	1	2	4	9	5	3	6
3	9	6	1	5	8	4	7	2
2	4	5	6	7	3	1	8	9
1	6	3	7	8	2	9	5	4
4	8	9	5	6	1	3	2	7
5	2	7	3	9	4	6	1	8
6	5	2	9	1	7	8	4	3
9	3	4	8	2	5	7	6	1
7	1	8	4	3	6	2	9	5

شیوه حل جدول سودوکو

یک سودوکوی معمولی دارای ۹ ستون عمودی و ۹ ردیف افقی است که توسط خطوط پررنگ‌تر به ۹ جعبه ۳ در ۳ تقسیم شده است.

تعدادی از خانه‌ها در این جدول دارای عدد هستند و وظیفه شما این است که خانه‌های خالی را پر کنید طوری که هیچ عددی در یک ستون، ردیف و جعبه تکرار نشود.

اعدادی که در هر ردیف و ستون قرار می‌گیرد از عدد ۱ تا ۹ را شامل می‌شود و نباید تکراری باشند.